

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaalihuollon säästötavoitteet -missä mennään ja miten selvityshenkilöiden ehdotukset näkyvät säästöjen toimeenpanossa?

Kuntamarkkinat 2024

Virva Juurikkala

Sosiaalineuvos STM

19.9.2024

Sosiaalihuollon palveluvalikoiman rajaaminen/ toimeksianto

- Hallitus päätti 16.4.2024 kehysriihessään uusista menosopeutuksista sosiaalihuoltoon:
 - **Sosiaalihuollon palveluvalikoiman rajaaminen**
 - Vaikutus julkiseen talouteen 100 milj. euroa vuodesta 2026 lukien
 - Muutokset voivat/tulee kohdistua niin alueiden palvelujen järjestämismenestykseen laajuuteen kuin menettelysäännöksiinkin. Tavoitteena on 1 %:n kustannusten hillintä.
 - Valmistelussa on huomioitava, etteivät toimet ole päällekkäisiä muiden hallitusohjelman liite B:ssä jo linjattujen tai muuten valmisteltujen tai valmistelussa olevien toimenpiteiden kanssa
 - Asiaan liittyvä hallituksen esitys annetaan vuonna 2025

PERIAATTEITA JA LÄHTÖKOHTIA SOSIAALIHUOLLON SÄÄSTÖJEN ETSIMISELLE

- Säästöjä etsittäessä on tärkeää turvata sosiaalihuollon perustehtävä ja ydintoiminnot, ja etsiä ratkaisuja, jotka samanaikaisesti ohjaisivat järjestelmää tarkoituksenmukaiseen suuntaan, esim.
 - Palvelujärjestelmän ja vastuiden selkeyttäminen
 - Perustason palvelujen ensisijaisuus
 - Siirtymä raskaimmista varhaisen tuen palveluihin
 - Erityisen tuen tarpeessa olevien/ kaikkein heikoimmassa asemassa olevien palvelujen turvaaminen
- Keskeistä on tunnistaa ne olemassa olevat velvoitteet, joilla on heikko kustannusvaikuttavuus

Esimerkkejä kokonaisuuden laaja-alaisen tarkastelun tulokulmista 1/2 –

1) Sosiaalihuollon asiakasprosessin ja hallinnollisten menettelytapojen tarkastelu, esim.

- Sosiaalihuoltolain ja sen lukuisien erityislakien palveluprosessia ja hallinnollisia tehtäviä koskeva sääntely
 - Esimerkiksi asiakassuunnitelman tekemisen velvoittavuuden vähentäminen? Tai tiettyihin sosiaalipalveluihin (kuten 15 §:n mukaisen sosiaalityön) liittyvien hallintopäätösten tekovelvoitteen keventäminen?

2) Lakisääteisten palvelujen tarkastelu, esim.

- Sosiaalihuoltolain 14 §:n mukaiset palvelut sekä pykälässä mainitut erityislait → koko kokonaisuus tarkastelussa
- Onko sosiaalihuollon lakisääteisessä palveluvalikoimassa karsimisen varaa? Voiko palvelun saantikriteerejä sääntelyssä kiristää tai suunnata tarkemmin?
 - Esimerkiksi kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen (17§) rajapinta?
 - Oikeus sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaisiin tukipalveluihin?

3) Muun lakisääteisen toiminnan tarkastelu, esim.

- Sosiaalihuollon lakisääteiset hyvinvoinnin edistämisen tehtävät
 - Voitaisiinko ehkäisevää toimintaa säädellä velvoittavammin ja ohjata järjestelmää kustannustehokkaampaan suuntaan?
- Muiden hallinnonalojen toimintaan/ rajapintaan liittyvän lakisääteisten tehtävien ja vastuiden tarkastelu (esim. työllisyys, kotoutuminen, vastaanottojärjestelmä, asuminen..)
 - Onko tunnistettavissa päällekkäisiä hallinnollisia, lakiin perustuvia tehtäviä, joita voisi yhdistää tai keventää?
 - Esimerkiksi päällekkäisyydet laissa kuntouttavasta työtoiminnasta ja laissa työllistymisen monialaisesta edistämisestä

Esimerkkejä kokonaisuuden laaja-alaisen tarkastelun tulokulmista 2/2 –

4) Vaikuttavuuden / asiakashyödyn näkökulma, esim.

- Voidaanko tunnistaa mahdollisia vähähyötyisiä palveluja tai toimintaa?
- Tuottaisiko tiettyjen vaativimpien erityispalvelujen (esimerkiksi vaativan sijaishuollon tai tiettyjen vammaispalvelujen) keskittäminen lainsäädännöllä yhteistyöaluetasoiseksi tai kansalliseksi kustannussäästöjä esim. hankintamenettelyn kautta?

5) Muut kustannuksiin vaikuttavat asiat tai lakiin perustuvat tehtävät, esim.

- Miten asiakastyön kirjaamisvelvoitteita voisi keventää tai sujuvoittaa asiakastiedon ja raportointitietoa heikentämättä?
- Voisiko yhteisistä palveluista säätämällä / yhteensovittamalla lainsäädännöllä vahvistamalla aikaansaada kustannussäästöjä?
- Voidaanko tehtävärakennetta säädösperustaisesti ohjaamalla aikaansaada kustannussäästöjä?

Sosiaalihuollon 100 miljoonan säästöt –hallituksen esityksen valmistelusta

- Lainsäädäntösuunnitelmassa *Sosiaalihuollon palveluvalikoiman rajaaminen –* työnimellä
 - Palveluvalikoima kuitenkin vain yksi tarkastelukohdista edellä kuvatun mukaisesti
 - Paljon aihioita ja teemoja valmistelupöydällä; ei vielä linjauksia
- Valmistelua tehdään tiiviissä yhteistyössä ja vuoropuhelussa hyvinvointialueiden kanssa
 - Hyvinvointialueilta ehdotuksia tarkasteltavista säädöskohdista
- Yhteys lainsäädäntösuunnitelman mukaiseen *Porrasteisuuden edistäminen -* esitykseen tarkentuu valmistelun edetessä
- Selvityshenkilöiden ehdotukset sosiaalihuollon kehittämisen tarpeista ovat osa taustamateriaalia, jota hyödynnetään valmistelussa

Kiitos mielenkiinnosta!